

RÜTEN SKIKLUB

ARGANG 50

DECEMBER 2017

... og utsikt til den vennlige villmark.

RUTEN SKIKLUBS MEDLEMSBLAD 2017

REDAKTION & LAYOUT

Flemming Koue

Tlf.: +45 43 90 18 19 - E-mail: flemming.koue@get2net.dk

OBS! Sidste frist for bidrag til Skibladet er altid 1. november

MEDLEMSADMINISTRATIONS

Michael Rolf Jacobsen

Tlf.: +45 45 76 00 23 - Mobil: +45 23622477

E-mail: michael@rolfjacobsen.dk

Bankkonto nr.: Reg. 1551 nr. 4162250

Forsidebillede: *Mads Koue*. Øvrige billeder: *Arthur - Ruten Fjellstue, trofaste medlemmer af Ruten Skiklub samt diverse hjemmesidemateriale.*

Indholdsfortegnelse

Side

Redaktionelt	3
Forkvinden har ordet	4
Brev fra Berit	5-11
Statusrapporter for Espedalen Fjellbryggeri og Elgtårnet	11-12
Ord til Kari	13
2017-kavalkade i billeder	14-15
Besøg i Øvre Vinstra Kraftværk	15
På krydstøgt i Københavns Sydhavn	16-17
Referat af generalforsamling 2017	18-21
Bliv medlem af Ruten Skiklub og Regnskab 2016	22-23
Om 50 års jubilæumsturen i 2018	24
Ode til mine gamle ski	25
30% salt i vandet	26-27
Med skib lige lukt gennem et norsk fjeld	28-29
Ugerapporter fra medlemmerne	30-39
Olstappen - elgfangst og fiske gennem flere tusen år	40-42
Status for hjemmesiden	43
Ruten-bånd	44-47
Annonce Norsk Rejsebureau	48

RUTEN FJELLSTUES ADRESSE

Ruten Fjellstue - N-2658 Espedalen, Norge

Telefon: +47 61 29 73 20 - Telefax: +47 61 29 73 21

E-mail: post@ruten.no - Internet: www.ruten.no

Redaktionelt

Skibladet runder et skarpt hjørne, som det ses af forsidebilledet. Og det må vel egentlig siges at være en ikke helt ringe bedrift. Igennem de mange år har dedikerede skiklubmedlemmer med ildhu holdt liv i skriftet ved at berette om deres oplevelser i Espedalen, om deres ferier på Ruten Fjellstue vinter som sommer, om det norske land og om andre steder på kloden. Alt sammen et solidt vidnesbyrd om skribenternes passion for at rejse og opleve og givetvis også til inspiration for læserne. Med stor forventning er i tidligere tider *Jakobs breve* og nu *Berits breve* blevet læst. Ret beset er de jo over tid også lokalhistorie i særklasse.

Nu spørger man jo normalt ikke om en dames alder - sådan da, men læser man i bogen 'Jakob på Ruten', så fremgår det, at Berit så verdens lys i 1967. Lidt hovedregning afslører så hurtigt, at også Ruten Fjellstues værtinde *Berit* på linje med Skibladet har nået det skarpe hjørne. Det fortjener et redaktionelt tillykke og nok et hurra. Også til *Arthur*. Skiklubbens første blad er fra 1968, redaktionelt formodentlig tilvirket på en ganske almindelig skrivemaskine og uden mange layoutmæssige finesser. Det råder redaktionen bod på ved sidst i denne udgave at gengive indholdet i klubbens første blad. Ældre medlemmer har sikkert glemt det, og yngre generationer af trofaste Ruten-gæster kan have stor fornøjelse af at læse historien.

Berits brev med hjemstavnsnyt er som altid skattet læsning, i år dog med det triste budskab, at mor Kari i september efter længere tids svær alderssvækkelse lukkede sine øjne. Mange taknemmelige tanker går til Ruten Fjellstue og dens første værtinde fra 1966 og mange år frem.

Arthur beretter om, hvordan det er gået med Elgtårnet i dets første år og om fjeldbryggeriets status. Nyttig læsning. Der er flotte billeder fra Skiklubbens krydstogt i Københavns Sydhavn i maj og fra årsmødet samme sted.

Rolf Albiniussen fortæller om et kendt hav med 30% salt i - og *bladets redaktør* om nordmændenes dristige ide om at sejle lige lukt gennem et fjeld.

Lilian Andersen har i sin ugerapport en sjælden og smuk skildring om, hvordan det er at tilbringe en stjerneklar nat i Elgtårnet i januar, og i de øvrige ugerapporter beretter skribenterne om deres oplevelsesrige feriedage på Ruten. Redaktionen retter en varm tak til alle bladets flittige skribenter, og ønsker samtidig alle **en glædelig jul og et godt nytår**, god læselyst samt naturligvis herlige feriedage på Ruten Fjellstue i 2018

Vi ses til Skiklubbens generalforsamling den **første mandag i maj 2018** Præcist hvor, vides ved redaktionens slutning endnu ikke.

Flemming Koue

Forkvinden har ordet

I sommer stod vi og nød eftermiddagslyset ved den lille sø, som om vinteren afslutter kælkebakken. Her faldt vi i snak med et norsk ægtepar. De var deroppe for første gang, men var sikre på, at de ville komme igen. Mens snakken gik, nævnedes de, at de havde hørt om en dansk skiklub, og det syntes de, var noget ganske særligt, og klubben havde jo eksisteret i mange år. Vi kunne så fortælle dem, at vi var medlemmer, og det kunne nordmænd også blive, hvis de ville.

Skiklubben har i 2018 eksisteret i 50 år, men hvordan begyndte det? Hvis man bladrer i Jakobs bog og læser lidt, dukker forklaringen op. Lige siden fjeldstuens start har der været mange danske gæster både sommer og vinter.

En flok af de trofaste Rutengæster mødtes i København d. 20. april 1968 og stiftede Ruten Skiklub. Formålet var at skabe et bindeled mellem fjeldstuen og dens gæster til gavn og glæde for begge parter. Medlemmerne kunne så mødes under ferien på fjeldstuen og på den årlige generalforsamling den første mandag i maj. Senere er det blevet tradition at fejre klubbens jubilæum hvert femte år. Det betyder, at vi til september kan fejre 50 års jubilæum.

Mere om dette andet steds i bladet.

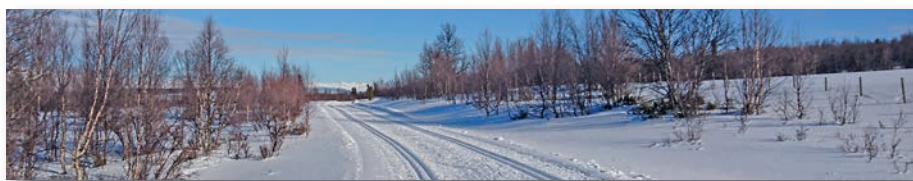
Skiklubben har også sit eget blad, hvor værten - først Jakob og nu Berit beretter stort og småt om årets gang på fjeldstuen. Medlemmerne fortæller om deres skiuges tildragelser krydret med egne billeder. Og det hele styres med redaktionel dygtighed af Flemming Koue.

Klubben har selvfølgelig også sin egen hjemmeside med masser af billeder af medlemmernes oplevelser. Den sørger Svend Gundestrup for at holde opdateret og velfungerende også på mobil telefonen.

I årene før og efter krigen så mange små foreninger dagens lys. Enkelte voksede sig store og økonomisk stærke, andre døde lige så stille igen. Ruten Skiklub er forblevet en lille forening med små midler, men med en meget trofast medlemsskare. Det er familiedlemsskaber. Fra de tidligste år var Ruten Fjellstue et familiested. Den gang som nu mødes tre generationer og holder ferie sammen. Det var Jakobs stolthed, at det kunne lade sig gøre.

I skrivende stund er sneen kommet til Ruten Fjellstue. Lad os nyde den i vinterugerne i jubilæumsåret og mange år fremover.

Therese Vedel

Brev fra Berit

Kjære Ruten-venner

Det er høst, første snøen har kommet her i Espedalen, det lyser opp i oktober og november. Etter en sommer uten de store varmerekorder, og hvor solen har glimret med sitt fravær, hadde vi håpet på en lun og fin høst, men dessverre, det meste av september regnet bort. Et lyspunkt var at vi fikk flott farger i fjellet, allerede i månedskifte august/september. Vi gledet oss over å få noen gode turer i høstfjellet, og over at alle som besøkte oss i september fikk se et fjell i flammende farger.

Flammende farver.

Min kjære mor, Kari, gikk bort 13. september, hun var 89,5 år gammel, og ganske redusert siden før sommeren, da hun ikke lenger klarte å stå opp av sengen. Hun har hatt et langt og godt liv, og var meget trett, så vi er glade for at hun fikk hvile nå. Guri, Tom-Erik, Arthur og jeg vil takke mange ganger

for medfølelse, hilsener, og blomster i forbindelse med mors bortgang.

Jeg føler det er naturlig for meg å skrive litt om henne i denne sammenheng. Hun var en stille, beskjeden, dame, litt min fars motsetning. Men hun var en sterk dame. Hun var yrkeskvinne hele sitt liv, noe som ikke var så vanlig da hun vokste opp, født i 1928, skolejente gjennom 2. verdenskrig, og konfirmert høsten 1942. Hennes yrkeskarriere startet som ryddepike i en kafe i Skåbu, dette før hun var ferdig på skolen. Det ble kun til 7 år på skole for mor. Etter at hun var konfirmert så fikk

hun kjøkkenpikepost på Fefor Høy-fjeldssanatorium, som det het den gang. Der fikk hun innføring og opplæring i kokkeyrket, som ble hennes liv. Hun jobbet på Kampesæter Hotell i Skåbu, på Dalseter i flere perioder, på flere turisthytter i Jotunheimen og Rondane, før hun på starten av 1960-tallet var

ansatt i mange år på Victoria Hotell på Lillehammer frem til hun giftet seg med Jakob høsten 1966, 38 år gammel. Da ble hun kokk og vertinne her på Ruten, og fikk oss to pikene som 39 og 42 år gammel.

Mor hadde et yrkesliv foran seg før hun stiftet familie, så det er mange år av hennes liv vi ikke kjenner så godt. Men det har vært mange av hennes gode

kollegaer her på besøk gjennom årene, noen ble også hennes gode venner, men avstandene var store, og hun kjørte ikke selv bil, så det ble begrenset med møter etter hvert som en travel hverdag som fjellstue vertinne og småbarnsmor tok henne. De siste 50 årene av hennes liv er vi godt kjent med, også mange av dere som har vært gjester her på Ruten gjennom mange av de årene. Hun har alltid vært hardtarbeidende og satte arbeidet sitt høyt. Hun hadde mye glede i det; om det var bearbeidelse av elgkjøtt, svinekjøtt til jul, baking av brød i hverdagen, småkaker til jul, og påske. Det skulle være hjemmelaget mat, helst av lokalt kjøtt og fisk. Hun

Mor Kari på vej til Bingsbu.

la også en stor innsats i å formidle gleden ved arbeid videre til Guri og meg.

Selv om vi nok ikke har hatt den samme gleden i husarbeid som hun hadde, så har vi alltid vært glade i vårt arbeide og vært vant til å ha arbeid ved siden av skole og studier siden vi var ganske unge, og må si at ingen av oss er redde for å ta i et tak, i dag heller. Det er vi sikre på er arv fra vår flotte mor. Vi

minnes henne med kjærlighet og takknemlighet. Hun ble begravet den 22. september, fra Skåbu Kirke, det var en litt grå og kald dag, men solen tittet frem på ettermiddagen. Det ble en god og fin begravelse, alle hennes nevøer og nieser unntatt en var tilstede, det vet vi hun ville satt stor pris på. Mange tidligere kolleger og medarbeidere herfra var også kjærkomne gjester.

Det er på tide med et tilbakeblikk på året 2017, selv om vi har to måneder igjen av året, travle måneder for oss, da vi akkurat har revet resepsjonen, gulvet og taket i gangen! Det vil si at vi også må legge nye gulv og bygge resepsjonen opp igjen før julen ringes inn! Vi vet det blir hektisk, men har gode håndverkere i gang. Vi gleder oss til å ønske dere alle velkommen til en ny, åpen og lys resepsjon.

Når vi ser tilbake på november og desember 2016, så er det med gode minner. Vi fikk snøen tidlig siste høst, løypemaskinen kom i gang første uken i november, så vi fikk lagt et godt underlag for gode løyper som skulle vare lenge. En positiv bivirkning var at vi selv fikk gått mye på ski før jul, det gir overskudd før en travel sesong. Vi hadde også et par gode weekender med skiløpere før jul, det bryter fint opp i en ellers stille tid. Med julen for døren er det alltid travelt: Elgkjøtt og lamme- kjøtt skal på plass i fryseren, kaker skal bakes, helst så mange at de varer til vinteren er på hell. Det ble også juleforberedelser, som adventskalendere til guttene, pynting i alle hus og forvent-

ning over at vi skulle ha Guris familie på besøk til julefeiring.

Julen kom med hygge både inne og ute. Gjestene på fjellstuen startet med å komme 2. juledag, som vi har valgt å ha som åpningsdag de siste årene. Skiføret var ikke det beste gjennom juledagene, da vi fikk noe tøvær, men vi fikk påfyll av nysnø til nyttår, og det

Der er mange 50-års jubilæer at feire i dette nummer af skibladet.

ble nesten fulle hus til nyttårsfeiring, så var det perfekt med ferske skiløyper.

Januar 2017 startet med feiring av Arthurs 50 års dag, det vil si han trodde ikke han skulle feire, men jeg synes vi skulle lage litt stas på ham, sånn midt i livet, derfor inviterte jeg vår nærmeste familie, og venner til en vinterhelg på Ruten. Arthur ble overra-

sket med fødselsdagskake i Elgtårnet!

Ellers hadde vi ingen legatbarn i januar, men norske weekengjester er også hyggelig. Våre trofaste danske januargjester startet allerede å komme i uke 3, fantastisk. Dermed var vi i gang. Nytt personal var på plass, heldigvis var vi heldige å ha med oss tre fra sommeren over i vintersesongen, i tillegg fikk jeg ekstra forsterkninger av hyggelige drenger. Det er første gang i Ruten Fjellstues 78 årige historie at vi hadde 3 mannlige servitører i spisesalen. Det gikk så fint, de var lærevillige, raske og muntre. Personalkabalen ikke er helt lagt enda, for kommende sesong, men det ser lovende ut.

Vinteren var meget god. Fulle hus gjennom hele februar, og mars ble bedre enn i 2015. det var også en god mars vær- og føremessig. Skiføret holdt godt, og vi fikk noe påfyll av snø og solen var med oss. Vi fikk en stille uke i månedskifte mars/april, som ble godt benyttet til hovedrengjøring før

Festlig 17. maj feiring på Aulestad..

Grill-party på Bingsbu.

påskegjestene meldte sin ankomst. Vi var spente på om vi kunne anbefale ski eller vandrestøvler. Heldigvis ble det skiføre hele Påsken, og grillingen på Bingsbu ble gjennomført med bravur på Langfredag som vi, sammen med våre venner på Dalseter, har gjort de siste 24 år! Det er et stort arrangement, hvor vi serverer 100 eller flere personer, grillmat, øl, kvikk-lunsj etc. Vi får familie, venner og faste gjester til å hjelpe. Jeg har aldri vært med, det er Arthur og etter hvert drengene, Grethe og de unge på Dalseter.

Mellomsesongen ble kort, da selskapsesongen startet allerede 1. weekend i mai. Det ble mange konfirmasjoner, fødselsdager, og slektstreff. Veldig fint for oss. Vi fikk likevel tid til en flott tur til Skottland med gode venner, den årlige maitur til Kø-

benhavn, hvor vi møt vår-solen på uterestaurant i Dronningens by. Og selvsagt får med oss generalforsamlingen i Ruten Skiklubb. Alltid en av vårens høydepunkt.

Tapping av bjørkesevje er en viktig aktivitet for oss i slutten av april og starten av mai. Arthur

fikk tappen tett på 900 liter i vår! Så da ble det rikelig til både Sevjeøl, og et nytt spennende brygg: Mjød. Vi fikk også med oss fødselsdagsfeiringen til Frida i Skien og Arthurs mor i Follebu.

Berit lærer at håndtere skydevåben.

17. mai feiret på Aulestad, Bjørnstjerne Bjørnsons hjem i Gausdal. Han var jo den som innførte barnetogene i Norge, som hører med når vi feirer vår Nasjonaldag.

Vi fikk løv på birke-
trærne de første
dagene i juni, og det
var godt med gress
til hestene som
skulle komme om-
kring den 20. juni.
Noe sol må vi ha
hatt, selv om ute-
møblene ikke akku-
rat er slitt ut etter
sommere 2017.

Vi så ikke så mye
til våre drenger i
foråret, de er opp-

tatt i forsvaret beg-
ge to. Jon-Olav, den
yngste, er nå snart ferdig med sin tje-
neste som lagfører for rekruttene på
Gardeskolen. Han dimitterer 22. de-
sember, og gleder seg til det.

Hva som skjer med ham etter nyttår, er
ikke han selv sikker på, så det må vi ta
som det kommer. Han har vært glad for
sitt år som soldat, og kanskje vil han
søke seg en stilling, eller en utdanning i
forsvaret. Vi håper i våre stille sinn at
han kanskje kan hjelpe oss gjennom vin-
tersesongen, med utarbeid og ski-
skole/aktiviteter. Lars-Jakob, den eldste,
ble ferdig uteksaminert sersjant i den
norske hær den 27. juni. Vi var invitert
til Rena Leir til å være med på en åpen
dag. Det var en flott dag, med sol fra en
skyfri himmel. Vi fikk omvisning i lei-
ren, fikk skyte og se alt av utsyr, og Lars-
Jakob tok oss med i sin vogn, som han
kjører til daglig, det er en CW90. Vi var
meget stolte foreldre. Hans stilling er på
Rena, så det er ikke så langt vekk.

Freia og stolte rensdyr.

Vi ser ham nok et par ganger i måne-
den i snitt. Det er en stor glede å ha
dem hjemme noen weekender.

Sommersesongen startet 24. juni, men
vi hadde gjester alle weekender i juni
også, og sykkelturistene som blir fler
og fler for hvert år, startet tidlig, så vi
var egentlig i gang uken før. Tradisjo-
nen tro startet vi med Rideleir for barn
og unge, som vi har gjort de siste 16 år!
40 barn +15 ledere i to ganger 6 dager,
det er liv i stuene kan jeg love. Mor-
somt er det, å starte med et brak, og fint
for de unge arbeiderne våre, å starte
opp med lett drift, slik at de blir kjent
med oss, huset og arbeidet.

Juli måned er stille for oss, dessverre,
men i år var vi heldige og hadde booket
selskaper nesten alle helger også i juli,
da blir det ikke så stille og trist, selv om
noen uker var temmelig stille.

Vi hadde hyggelig besøk av venner og familie i starten og slutten av juli. Hele familien feiret Jon-Olavs 20 års dag 9. juli. Guri fyller år den 28. juli, da var hun og familien her, så vi feiret henne her også. Drengene hadde begge ferie i julimåned, men de var ikke så meget hjemme, de var ute på ferie og reiser i forskjellige retninger. Lars-Jakob var bl.a med og gikk 4 dagers marsjen i Nijmegen, Nederland.

Fantastiske Peer Gynt festival ved Gålåvatnet er et tilløbsstykke.

August kom med Peer Gynt Festivalen. 12 intense dager, fullt hus og gjester ut og inn hver dag. Hektiske dager, men god inntjening for oss. Festivalen var pusset opp igjen, og med bl.a Dronning Sonja som utstiller, sikret det gode besøkstall. Teateroppsetningen av Peer Gynt ved Gålåvatnet var også helt ny i år. Det var knyttet stor spenning til oppsetningen med far Nils Ole, og sønn Jakob Oftebro, og til den nye unge, kvinnelige regissør: Sigrid Strøm Reibo. Billettsalget var eventyrlig. Og vi var så spente på forestillingen. Jeg var heldig

og fikk være med på generalprøven. Jeg var så imponert, og begeistret! En moderne oppsetning, men så trofast til Ibsens dikt. Fantastisk. Og de kommer tilbake neste år, gå ikke glipp av denne Peer Gynt forestilling, bestill pakke hos oss. Vi har sørget for å få gode billetter til nesten alle forestillinger. Festivalen er fra 3.-12. august 2018. Den sist week-end er nesten utsolgt.

Vi fortsatt med week-endselskaper og vandrere/syklister til ut 1. uken i september, så ble det kun weekender, frem til 30. september. Da lukket vi. Fikk feiret Lars-Jakobs 22 års dag 1. oktober med mange av familien til stede. En fin dag. Så var det tid for fri, og det hadde vi virkelig bruk for.

Siden vi begge fyller 50 år i år, så hadde vi fått en tur til Berlin av Arthurs søsken. Utrolig flott tur hadde vi 1. uken i oktober sammen med dem, og noen av våre nieser og en liten nevø på 5 år var med, vi var 11 sammen. Vi nøt den flotte by, både på sightseeing, pubbesøk og shopping. Også fint å være på tur med de man setter så utrolig pris på, men som vi ofte bare ser en kort week-end og ikke får snakket ordentlig med. Vel hjemme fra Berlin, fikk vi tid til å starte utrydding av resepsjonen, som nå er under totalreovering. Min 50 års fødselsdag hadde jeg bestemt meg for

ikke å holde, men jeg fikk en utrolig flott gave fra min kjære søster: Tur til Roma. Så den 14. oktober reiste hun og jeg til Roma i 4 dager. Ingen av oss hadde vært der, det var helt fantastisk. Både å være oss to på tur, og å oppleve den evige stad i sensommer. Det var like hva jeg hadde bruk for før vinteren satte inn her hjemme. Ellers fikk jeg en masse oppmerksomhet, kort, hilsener, blomster og gaver i forbindelse med

min fødselsdag, det setter jeg utrolig stor pris på. Jeg vil gjerne takke dere alle som har husket meg, ikke minst Ruten Skiklubbs bestyrelse.

Med dette vil jeg ønske dere alle en riktig Gledelig Jul og alt godt for det nye år 2018! Hjertelig velkommen på vinter- og /eller sommerferie.

Beste hilsen Berit

Nyt fra Espedalen Fjellbryggeri

Vi nærmer oss en årstid som fra gammelt av har vært en tid for brygging og drikking av øl, nemlig julen. Denne perioden er det også høy aktivitet i Espedalen Fjellbryggeri. Så langt i høst er det brygget Kölsch 2 ganger samt en Dunkel Weissen. På programmet vider til jul skal det brygges Sevjeøl, Red Ale og et par andre øltyper. Årets Sevjeøl skal som sedvanlig meskes med bjørkesaft i tillegg til å tilsettes Bjørkesirup. I mai tappet jeg 800 liter med sevje som ble til 12 liter med sirup. Mjødurt og ryllik er plukket og tørket.

Nytt for året og i bryggeriets historie er at jeg i år skal lage Mjød, som egentlig er en honningvin med lange nordiske tradisjoner. 70 kg med honning er kjøpt inn og skal bli til ca. 200 liter med mjød. Det blir

spennende. Kanskje kan det prøvesma-kes i vinter...?

Et annet prosjekt er at jeg i høst har satt meg på skolebenken igjen. Denne gangen for å lære meg å lage mitt eget malt. På den måten kan jeg for fremtiden brygge et helnorsk øl med korn fra Gudbrandsdalen. Utdanningen foregår i regi av universitetet på Ås, litt sør for Oslo mot Sverige.

*Tapning af birkesaft til sevjeøl.
Det må da smages?*

En liten statusrapport fra Elgtårnet

Elgtårnet i Espedalen har nå vært i drift i over et år og det kan være på plass med en liten statusrapport.

Siden vi åpnet Elgtårnet 2. september 2016 har det vært 110 overnattinger. Antall personer har variert fra 1-19 personer. I hele sommer, weekender og ferier hele året har det vært nesten daglige besøk af gjester fra hotellene i Espedalen, hyttefolk og lokale innbyggere. Det har blitt et populært turmål for hele regionen, noe vi synes er veldig bra. Det var også hensikten med tårnet.

Vi er i full gang med å lage en ny skiløype/sykkelsti til Elgtårnet. Den er

hugget ut, men mangler å bli satt i stand med gravemaskin. Det vil gi en rundløype som går fra lysløypen ved Ruten Fjellstue via løypen mod Eldbjørgshaugen og ned mot Olstappen. En liten afstikker blir preparert til Elgtårnet. Fra Olstappen følger man løypen som går til Slangen tilbake via slalombakken på Dalseter.

Elgtårnet har fått god publisering i aviser, tidsskrifter og nettsider. Det har sågar vært vist frem på Slovensk fjernsyn.

Vi ser frem til flere danske besøkende til tårnet i 2018.

Læs Lilians beretning om en stjerneklar nat i Elgtårnet på side 30.

*Mor Kari
på Bingsbu.*

Ord til Kari

Kari Brenden, født Kari Fosse, er sovnet stille ind dette efterår.

Hun blev gift med Jakob i 1966 og overtog værtindefunktionen på Ruten Fjellstue, hvor hun satte sit personlige præg på stedet.

Hun er født og opvokset i Skåbu. Berit har fortalt, at Kari som stor pige har været sæterjente på Frederikssæter.

Efter krigen var det svært at få godt arbejde, men 18 år gammel søgte hun job på Fefor Højfjeldshotel som køkkenelev, fordi madlavning var hendes store interesse. Lønnen var lav og arbejdsdagene var lange, men det var et stort køkken, og der var meget at lære. Senere arbejdede Kari som kok på Dalseter, derfra til Hotel Victoria i Lillehammer i 8 år og et par steder mere, før hun blev værtinde på Ruten Fjellstue.

Her satte hun på sin egen stilfærdige måde sit præg på stedet og gjorde køkkenet og sin kogekunst til en central kvalitet på fjeldstuen. Så længe hun kunne, var hun med i køkkenet, i hvert fald når der skulle laves krumkager.

Hun fødte 2 døtre, Berit og Guri, og var Jakobs trofaste støtte i arbejdet med fjeldstuens drift og ånd.

Til sidst gik hun så dårligt, at hun måtte flytte på plejehjem, men hendes hus er stadig Karis hus, og vi vil blive ved med at huske hendes stilfærdige tilstedeværelse på Ruten Fjellstue.

Ære være Kari Brendens minde.

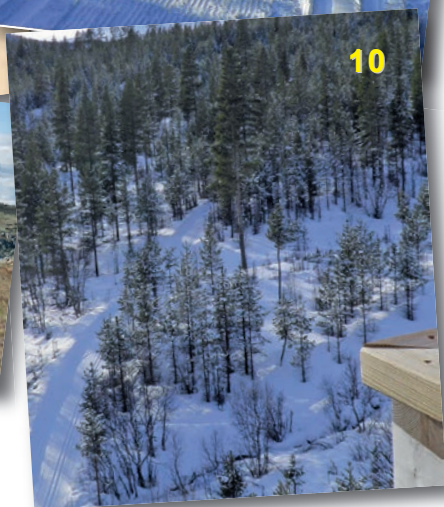
Therese Vedel

2017-kavalkade i billeder

Alle billederne har relation til Ruten-folkets oplevelser i år

1. ' Kgs. Nytorv'
2. Vejene skilles
3. Bang siger det
4. Sergeant Lars-Jakob med dame
5. Tørsten slukkes i kildevand
6. Et stolt rensdyr

7. Rolf på en strand i Israel
8. Kendt sted ved Øvre Dalseter
9. Rensdyr i højfjeldet
10. Udsigt fra Elgtårnet

Besøg i Øvre Vinstra Kraftværk

Arthur meddeler: Øvre Vinstra Kraftværk har ikke som sådan nogen særlige rundvisningsprogrammer. Men ved interesse og forudgående henvendelse vil der sandsynligvis være mulighed for rundvisning i 'grupper' på 2-3 personer og at komme ind og se turbinehallen. Der er dog fotoforbud!

Men uanset fotoforbud, så er der ingen tvivl om, at en sådan rundvisning for teknisk interesserede vil være en spændende oplevelse. Redaktøren har selv været på besøg på flere sådanne kraftværker. Og det har hver gang været en uforglemmelig oplevelse. Et besøg kan derfor varmt anbefales.

På krydstogt i Københavns Sydhavn

Tekst og foto: Flemming Koue

Stedet er Islands Brygge Nr. 57. Bestyrelsen havde i år valgt netop dette sted, fordi der her ligger et godt spisested med navnet 'Højpåmad', og stedet var ideelt som udgangspunkt for et krydstogt i den sydlige del af Københavns Havn. Vejret var med os - høj sol og en frisk, småkølig brise. 38 forventningsfulde skiklubvenner - samt naturligvis Berit og Arthur - var mødt op og klar til ombordstigning i den overdækkede ventende rundtursbåd.

Også i år havde skiklubbens revisor og rutinerede turguide *Ole Bertelsen* påtaget sig at berette om havnens historie og om den hastige udvikling i området. I år virkede bådens mikrofonanlæg perfekt, så Ole havde oceaner at berette. Navnet Islands Brygge skulle efter sigende stamme fra, at det var her skibene til Island i sin tid lå ved kaj; en

anden kilde mener, at stedets navn snarere er en del af et navngivningsmønster for de første veje i området, som fik nordatlantiske navne. - Nå, men hvorom alting er, så har byområdet en masse gammel historie at fortælle og er i dag under rivende bymæssig udvikling. Sejlturen åbenbarede det ene højmoderne lejligheds- og kontorkompleks efter det andet i stål og glas. Badevandskvaliteten i dette gamle havneområde skulle også være i top. Der blev nævnt kvadratmeterpriser i byggeriet på mellem 35.000 og 50.000 kr, så området er ikke just for de rene fattigrøve.

En stor tak til bestyrelsen og Ole Bertelsen for et spændende arrangement som optakt til årets generalforsamling. Billederne viser København fra en sikkert for mange lidt uvant vinkel.

*Rigtig
god
tur!*

Man hjalp hinanden ved ombordstigningen og kom således sikkert på plads i båden.

De gamle bygninger ved Sluseanlægget, som regulerer vandgennemstrømningen gennem Københavns Havn.

Moderne lejlighedssiloer samt et ikke helt almindeligt transportfartøj.

Nogen foretrak indendørslivet, hvor udsigten var mindre god - andre friluftslivet med lidt havbrise og superudsigt.

Referat af generalforsamling 2017

Referent: Jørgen Westh - Foto: Flemming Koue og Arthur

Ruten Skiklubs årsmøde den 1. maj 2017 var, som allerede nævnt, i år henlagt til Restauranten 'Højpåmad' på Islands Brygge med følgende

DAGSORDEN

Velkomst og spisning

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
  - a. Nyt fra Ruten
  - b. Nyt om hjemmesiden
3. Kassererens beretning
  - a. Fastlæggelse af kontingent
4. Valg af bestyrelse
5. Valg af redaktør
  - a. Valg af skribenter
6. Valg af revisor
7. Orientering om 50 års jubilæumsarrangement 2018
8. Indkomne forslag fra medlemmerne og/eller bestyrelsen
9. Eventuelt
10. Konkurrencen

Velkomst og spisning

Formanden *Therese Vedel* bød velkommen til de mange fremmødte medlemmer fra nær og fjern og følte sig overbevist om, at det nok skulle blive et hyggeligt årsmøde med udveksling af minder fra ugerne på Ruten Fjellstue samt meget andet. Vi gik derefter straks over til buffet'en, som i år var frembragt af restauranten 'Højpåmad'. Efter

Forventningsfulde årsmødedeltagere fra nær og fjern ved indgangen til 'Højpåmad'.

et passende tidsrum fortsattes til den annoncerede dagsorden:

Pkt. 1 - Valg af dirigent

Ole Bertelsen blev valgt.

Ole fastslår, at generalforsamlingen er indkaldt korrekt og rettidigt.

Jørgen Westh foreslås valgt som referent. Han accepterer.

Pkt. 2 - Formandens beretning v/ *Therese Vedel*

Der er en tendens til brok i tiden og til, at alt skal måles og vejes ude i samfundet, og i sådanne tider er det vigtigt, at familien opprioriteres. Derfor er det godt, at der findes steder som Ruten Fjellstue, hvor familien kan samles og være sammen. Her ses børn i alle aldre, småbørn i pulk og lidt større børn, som kører flere km. Det er sejt! Norske familier med børn i susende fart og forældre, der følger efter. Selv Ole og

Fint overblik over deltagerne, og man finder sig nok en god plads.

Thereses børnebørn overhaler dem. Det er dejligt at se generationerne mødes i sådanne udfoldelser og skønne omgivelser.

Pkt. 2a - Sidste nyt fra Fjellstuen v/Berit

Den 24. april kom der 20 cm nysne, og den blå swix kom på. *Arthur* og *Berit* var på ski hele ugen. Alle er velkomne.

Det har været en god sæson. Forsigtig start, men i uge 4 kom danskerne. Marts var god, og uge 9-10 var fine. I uge 11 kom dansk vandrelaug på besøg.

Påsken var varm, og det var usikkert, om der ville være godt skiføre. Der blev helgarderet med vandrestøvler. Palmesøndag var det ikke skiføre, men så kom frosten, og *Arthur* kørte med

løjpermaskinen hver dag. Sneen kom Skærtorsdag, og der blev bygget sne-skulpturer som fx Golden Gate og påskekyllinger ved Hulderbu - en konkurrence, som Ruten vandt for 5.- 6. gang over Dalseter. Traditionen tro blev der også grillet ved

Bingsbu Langfredag,, og tur til Elgtårnet blev det også til.

Når *Arthur* og *Berit* kommer hjem fra årsmødet, står konfirmationerne i kø. Sommeren ser fin ud. Der er mange bestillinger og ligeså til Peer Gynt Stævnet i begyndelsen af august 2017.

Nogen smugkigger lidt ved buffet'en, og andre får sig en god hyggesnak.

Pkt. 2b - Hjemmesiden v/Svend Gundestrup

Statistik pr. 30 april: 96.544 besøgende mod ca. 82.000 sidste år. Så ca. 14.500 besøg på siden det sidste år. Der er

2.515 billeder uploadet. 336 nye billeder tilkommet i løbet af året. Hjemme-

kendt af forsamlingen.

Herligt ser det jo ud.

siden er opgraderet til at modstå hackerangreb og er mobilvenlig. Joomla 3.5 i 2016 er opgraderet til 3.6 og nu 3.7 (inkl. tilrettelser) i 2017. Det indebærer højere sikkerhed, og at vi kommer højere op på søgeresultater (<https>). Send gerne flere billeder, tips og tricks samt gode historier.

Pkt. 3 - Kassererens beretning v/Michael Rolf Jacobsen

Kontingenter: 50 % betaler til tiden. 50 % skal rykkes eller betaler senere. Nogle betaler forud.

Bestyrelsen foreslår uændret et årskontingent på kr. 135,- for det kommende år, hvilket blev enstemmigt godkendt af forsamlingen.

Regnskabet blev gennemgået og god-

Pkt. 4 - Valg af bestyrelse

Christian Skipper udtræder af bestyrelsen efter mange års tro tjeneste. En stor og velment tak til Christian for en fin indsats for Skiklubben.

Bestyrelsen består herefter af:

Therese Vedel, Svend Gundestrup, Michael Rolf Jacobsen, Jørgen Westh (alle genvalgt) og *Jørgen Langvad* (nyvalgt).

45 medlemmer deltog i årsmødet.

Pkt. 5 - Valg af redaktør

Flemming Koue fortsætter.

Flemming vil gerne i kontakt med udgravningsfolkene ved Olstappen. Arthur vil gerne hjælpe med kontakt og evt. adgang til turbinehallen i Øvre Vinstra Kraftstation, hvis det er muligt. Alle opfordres til at bidrage til ugehistorierne, nye ugeskribenter er meget velkomne. Ole sørger for skribent til

uge 11 og vandrelaugets besøg. Bladet har brug for historierne!

Medlemmer, som kommer på Ruten Fjellstue i uge 5, opfordres især til at bidrage, da det er nogen tid siden, vi har hørt fra denne uge.

Deadline for bidrag er 1/11-2017

Redaktøren tager i god tid kontakt til skribenter.

Pkt. 6 - Valg af revisor

Ole Bertelsen blev genvalgt.

Pkt. 7 - Orientering om 50 års jubilæumsarrangement i 2018

Therese og *Svend* arbejder på at finde en dato. Planen er, at vi sejler til Oslo en fredag og hjem igen lørdag i september 2018. Vi skal feste på DFDS færgen.

Pkt. 8 - Indkomne forslag

Der var ikke indkommet forslag fra medlemmerne.

Pkt. 9 - Eventuelt

Arne Skipper foreslog, at der anlægges slips til festaftenen i uge 8.

Dirigent *Ole Bertelsen* erklærede den mere officielle del af mødet for afsluttet, hvorefter man så kunne gå over til det vigtige .....

Pkt. 10 - Konkurrencen

Sidste års vinder af hovedpræmien *Kirsten Albinussen* stod for årets konkurrence, der som vanligt havde spørgsmål om Ruten og omegn. Der var bl.a. finurlige spørgsmål som: 'Om væguret i receptionen på Ruten er med romertal eller ikke?' 'Om der står *Hulderbu* eller *Huldrebu* på den nye hytte?' 'Hvad kaldes den norske national-

dragt?' 'Hvilket år blev den første *ba-destamp* indviet?' Eller 'Hvor gamle er *Berit* og *Arthur* tilsammen?'

Berit og *Arthur* medbragte ud over 2 hovedpræmier, nemlig 1 uges gratis ophold på Ruten Fjellstue og 1 overnatning i elgtårnet for 6 personer også diverse præmier bestående af fx mere eller mindre lokale drikkevarer som snaps og Ruten-øl, sidstnævnte blev vundet af bl.a. *Mads Koue* og *Michael Rolf Jacobsen*.

Gavekort til en overnatning for 6 personer i Elgtårnet: *Inger-Anne Koue*. Hovedpræmien, en uges ophold på Ruten Fjellstue, gik til: *Sofie Scheutz*.

Årsmødet sluttede ca. kl. 23.

Den glade vinder af årets hovedpræmie Sofie Scheutz.

Bliv medlem af Ruten Skiklub

Det er ganske let at blive medlem af Ruten Skiklub: Man skal blot betale 135 danske kroner til kassereren på **bankkonto nr.: Reg. 1551 nr. 4162250.**

Hvilke fordele har man så af sit medlemskab? Alle medlemmer modtager omkring årsskiftet Ruten Skiklubs medlemsblad med nyheder fra fjeldstuen, ugerapporter, spændende indlæg og beretninger fra skiklubmedlemmers eksotiske rejser. Her kan man derfor

ofte hente god inspiration til nye ture og rejser - såvel vinter som sommer. Desuden får man adgang til årsmødet, som altid finder sted den **første mandag i maj**, hvor fjeldstuen som regel er repræsenteret ved Berit og/eller Arthur.

På årsmødet er der bl.a. en fornøjelig konkurrence, hvor 1. præmien er en uges **gratis** ophold på Ruten Fjellstue, ligesom der også er andre værdifulde, nyttige og morsomme præmier til konkurrencedeltagerne.

Kontingentet for 2017

er **135,00 kr.**

Indbetaling bedes foretaget via homebank

reg. nr. 1551 konto nr. 4162250

Betalingsfristen er 15. januar 2018

Bestyrelsen har efterfølgende konstitueret sig som følger:

Therese Vedel, formand
Michael Rolf Jacobsen, kasserer
Svend Gundestrup, sekretær
Jørgen Langvad
Jørgen Westh

Ruten Skiklub

Resultatopgørelse

for perioden 1/1 2016 - 31/12 2016

<u>Indtægter:</u>	2016	2015
Kontingent	5.200,00	5.875,00
Annoncer	0,00	525,00
Forudbetalte kontingenter	945,00	1.125,00
<u>Indtægter i alt:</u>	<u>6.145,00</u>	<u>7.525,00</u>

<u>Udgifter:</u>		
Gebyrer Danske Bank	300,00	300,00
Fastelavn på Ruten Fjellstue	0,00	0,00
Medlemsblad	2.790,00	3.937,00
Gaver til generalforsamling	0,00	0,00
Generalforsamling	975,00	1.420,00
Bestyrelsesmøder	0,00	0,00
Diverse	300,00	0,00
<u>Udgifter i alt:</u>	<u>4.365,00</u>	<u>5.657,00</u>

<u>Resultat af årets drift:</u>	1.780,00	1.868,00
--	-----------------	-----------------

Balance pr. 31.12.2016

<u>Aktiver:</u>		
Kontant	2.558,50	1.133,50
Bankkonto	4.714,90	4.359,90
<u>Aktiver i alt:</u>	<u>7.273,40</u>	<u>5.493,40</u>

<u>Passiver:</u>		
Skyldige beløb	0,00	0,00
Egenkapital	7.273,40	5.493,40
<u>Passiver i alt:</u>	<u>7.273,40</u>	<u>5.493,40</u>

Regnskabet godkendt på generalforsamlingen!

Om 50 års jubilæumsturen i 2018

Tekst: Therese Vedel Foto: Redaktionen

**Reservér weekenden
7.-9. september 2018**

Allerede for et år siden talte vi med Berit og Arthur om, hvordan vi kunne gøre jubilæumsturen i 2018 til noget ganske særligt og få rigtig mange deltagere med. Der blev tænkt og talt, men den helt rigtige idé manglede. Helst skulle det være en fest for de tre generationer, der ferierer på fjeldstuen sommer og især vinter, men hvis vi skulle helt op til Espedalen, ville det blive en forholdsvis dyr og lang rejse for et arrangement over et par dage.

På årets generalforsamling blev festideer endnu en gang udvekslet og Oslo-båden blev nævnt, og så skete det. Her var ideen. Vi sejler op med båden til Oslo og mødes med Arthur og Berit på kajen. De vil så planlægge dagen i Oslo for os. De kan vise os steder i

byen, vi som turister normalt ikke ser. Ovenikøbet vil Berit og Arthur sejle med tilbage til København og give festen ombord. Et fantastisk tilbud, som vi straks sagde ja til.

Børn og voksne, der hvert år tager båden op og ned, er meget glade for denne sejltur, og på en sådan tur ville alle tre generationer fra vores Ruten-ferier kunne deltage.

Vi sejler fra terminalen i København fredag den 7. september og retur fra Oslo lørdag den 8. september, hvor jubilæumsfesten holdes ombord. For børnene vil der være sørget for underholdning under festen.

Mange har meldt sig til, men der er plads til flere. Kontakt Therese Vedel på therese.vedel@skolekom.dk om de resterende pladser.

Og så forgylder Berit og Arthur deltagerne i jubilæumsturen ved festen ombord på skibet på tilbageturen mod København.

Ode til mine gamle ski

Forfatterinde: Gerda Mathiasen*

*Der klinger en sagte sprød melodi af smeltevandsstrømme i jord.
Solen har vækket af vintersøvn alt det, som lever og gror.
Fjerne fjelde i vandig dis og en himmel, som bare er blå,
mon I som skabtes til vinter og sne – kan vårens længsler forstå?*

*En rytter sværger til sin hest - en jæger til sin hund.
Jeg bringer min hyldest til to stykker træ, med tak for hver lykkelig
stund.*

*I fulgte mig i min ungdom, da jeg stormed alle tinder.
Solskin, snefog, stjernenætter har vi tre som fælles minder.*

*Fartens spænding, pulsens hamren i mit blod,
det var glæder, som I fuldt og helt forstod.
Og nu undres I, hvorfor en vinter svinder.*

*En fisker sværger til sin båd - en bonde til sin jord,
men I har åbnet mig vinterens land med ensomme snefogne spor.
I har ført mig gennem skove, stilhed mellem fyrrestammer
over vidder gennem dale i et land med nordlysets flammer.*

*Ofte ventede vi fra toppen af et fjeld for at bringe solen tak og et farvel,
skønt vi vidste, at en skarret sne gav skrammer.*

*Snart lyder ud over sø og myr genfødselens brusende kor,
i nætter med lysende perleskær går trækfugleskarer mod nord,
men I skal sove den lange, lange søvn til et år igen går på hæld,
nu nyder vi sammen den sidste fart og byder en vinter farvel.*

*) Teksten til dette smukke hyldestdigt til Norges land og vinterens glæder er stillet til redaktionens rådighed af Rita og Finn Olsen. Forfatterinden er efter det oplyste en nu 103 år gammel dame Gerda Mathiasen, som i sine yngre dage tydeligvis elskede vinterens glæder i det norske fjeld igennem mange, mange år. Forfatterinden har ikke selv besøgt Ruten Fjellstue, men det gør hun så nu med denne smukke ode. Hun stiftede sammen med sin mand 'Dansk-Norsk Skiforening' og ejede i 60-70 år en hytte på fjeldet ved Geilo. Foreningens eneste formål er i dag at drive den ældre sæterhytte Fjellheim med flot udsigt over Hardangervidda. Sæterhytten har plads til 13 personer og kan lejes, hvis den i øvrigt er ledig.- Oden har tidligere været bragt i Skibladet, men fortjener ikke desto mindre at blive gengivet i dette nummer af Skibladet.

30% salt i vandet .....

Tekst og foto: Albiniussen

..... og repetition af folkeskolens religionsundervisning, hvor mange sikkert har siddet og fjantet i timerne og ikke fulgt undervisningen. - Nuvel!

Indflyvningen til Tel Aviv gav bekymringer, hvad angår diverse sikkerhedsprocedurerne i lufthavnen. Staten Israel har mange fjender, og mange har ondt i sinde. Det gik dog glat og smertefrit. Endnu en overflødig bekymring at indføre i livets logbog.

Rejseselskabet fra Viktors Farmor drog med bus til et muslimsk hotel i Østjerusalem. Det lå tæt ved den gamle bys mure.

Jerusalem, centrum for tre verdensreligioner, pakket med hellige steder og lige så pakket med religiøse stridigheder. Nok om det. Byen er anlagt på mange højdedrag eller bjerge, som de lokale kalder dem. Byen er stor og tætbebygget. Står man på Oliebjerget og lader blikket vandre mod fjerne horisonter, ses kun spredte pletter uden bebyggelse. Kedelig by. Den del af byen, som tiltrækker turister og/ eller troende, er naturligvis det gamle Jerusalem, omkranset af osmanniske mure fra 1500-tallet. Dem kan man gå en fin tur på.

Apropos religionstimerne: Faktisk vander man fra den ene time til den anden. Oliebjerget, Tempelbjerget, Getsemane Have, Golgatha, Via Dolorosa, Grædemuren, Bethesda (min favorit)

osv. Og der er turister, gadehandlende, soldater, munke, nonner, præster og de let genkendelige ortodokse jøder. Et leben, et mellemøstligt leben.

Man bliver nemt træt i hovedet og i fødderne. Derfor skal en lille fredelig lokalitet nævnes, nemlig den lutherske missions hospice, som ikke er et hospice, men et hostel. Man kan overnatte eller blot sætte sig i haven med kaffe og øl.

Farvel til Jerusalem og med bus til overnatning i kibbutz. Herfra besøgte det legendariske Masada, en borg bygget af Herodes på en klippesøjle midt den judæiske ørken. Det regner to gange om året. Der er tørt, og de tørstende har kun udsigt til ørken og Det Døde Hav. Det er dødt med en saltprocent på ca. 30. En spegesild kunne måske overleve. Så hvad gør en romersk legionær i den berømte 10. legion, mens han belejrer Masada, hvor jødiske oprørere og kriminelle har forskanset sig med overfyldte vandcisterner inden for rækkevidde? Han tørster og skuler ondt op mod Masadas uindtagelige mure.

Nå, men Masada bliver indtaget. Omridset af vandforsyningsanlægget og de romerske lejre kan beundres fra toppen af Masada (noget for den gl. redaktør?).

Det Døde Hav er nævnt. Midt i søen er der 400 meter dybt, en kløft der står i

forbindelse med Rift Valley-systemet i Østafrika. Man fortalte os, at to tektoniske plader mødes i dette system, hvor den østlige plade vandrer mod nord med Jordan, Syrien, Libanon og andet godt på ryggen, mens den vestlige plade bl.a. tager Israel og Ægypten sydpå. Så hvad havde Vorherre egentlig tænkt sig, da han placerede det udvalgte folk lige der, hvor det flyder med mælk og honning samt tektoniske plader. Retorisk spørgsmål!

Nu skal vi i det petroleumsagtige døde hav. Lugten er såmænd frisk nok. Vandet kan bære en kraftig dansker. Han sidder med rumpen nedad - Newtons lov - stikker man en avis i hånden på ham, så kan han faktisk sidde i søen og læse avis. Men han skal ikke få vand i øjnene. Det svier. Skulle han få lyst til at hænge ud med unge damer, risikerer han at blive smurt ind i det berømte sorte, sundhedsfremmende og skønhedsfrembringende slam. Vi sender ham op til ferske brusebade i den rivieralignende resort. Sund men ikke smuk.

Nordpå ligger Jordanfloden, orangebrun og grumset. Der døbes fortsat. Floden udspringer fra Gennesareth sø, som er et rent og lifligt ferskvandsreservoir. Det forsyner hele Israel. Sine qua non. Smukke bredder og naturligvis historiske steder og højhellige lokaliteter. Her gik der engang en venlig

mand på vandet, Peter (Simon) fiskede her, tusinder blev bispist med to fisk og syv brød, eller var det fem? Også her er der rejst kirker, hvor man mente, at tingene foregik. Søen er livsvigtig for Israel. Det siges at koste 33 US-cent pr. liter at afsalte havvand. Men det ved stjernegeograferne i Skiklubben meget mere om.

Vi springer Haifa og Tel Aviv over for at dvæle i Golan-højderne. Kølige og regnfulde, små bække risler ned i Gennesareth sø, en nordbo føler sig hjemme her, ligesom druserne gør det. Druserne har vigtige ting at tage sig til. De dyrker æbler, de er verdenmestre i velsmagende æbler. Fredelige folk, som ikke har noget imod andre trosretninger. En artillerist vil også føle sig godt tilpas her. Fra Golan er der et glimrende udsyn over det nordlige Israel og de mange byer og kibbutzer, ligesom en kampvognseskadron bare skal køre nedad uden at møde naturlige hindringer. Fredsforhandlinger om Golan bliver nok vanskelige.

400 m dyb saltopløsning midt i Det Døde Hav.

Med skib lige lukt gennem et norsk fjeld

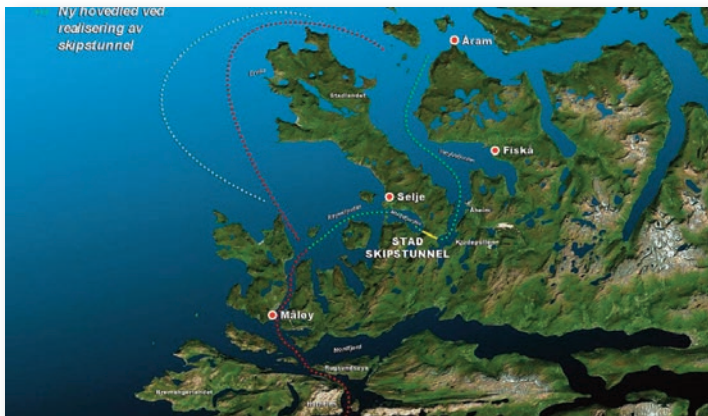
Tekst: Flemming Koue Fotos: Fra nettet

Ingen af Ruten Skiklubs medlemmer kan vel være i tvivl om, at nordmændene hører til i verdenseliten, når det drejer sig om at bygge tunneler - tog- som vej-tunneler, nogle af verdens længste vej-tunneler og på Vestlandet tunneler dybt under vandet. Det ser man jo i rigt mål, når man i egen bil transporterer sig og familien op til den venlige vildmark i Espedalen. I forrige nummer af Skibladet berettede jeg om de lange tunneler, der findes i landskabet rundt om Ruten Fjellstue, men de tjener jo her udelukkende til transport af vand til områdets vandkraftværker.

en kanal med sluser, men det er slet ikke muligt på det pågældende sted. Stadlandet, som området hedder, er en lang smal bjergrig halvø, som strækker sig ud i det Nordsøen i et af de mest forblæste områder på den norske vestkyst. Havet hedder her Stadhavet og er berygtet for stærk strøm og bølger på højde med Rundetårn i København. Og inden for de seneste 100 år er der sket mange ulykker og skibsforslis netop her. Kunne man undgå dette farlige farvand, ville meget derfor være vundet.

Norsk tunnelteknik rummer i dag uanede muligheder, og den velpolstrede

norske statskasse forudser derfor også modernisering af infrastrukturen til både lands og til vands. - Og netop området omkring Stadlandet er et af de steder, hvor den norske regering derfor i år har besluttet

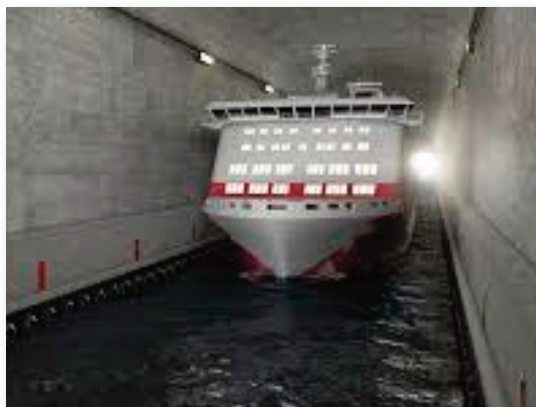

Genvej gennem Stad Skibstunnel.

Dette indlæg handler imidlertid om en helt anden slags tunnel - verdens første og største af slagsen, Stad Skipstunnel på Vestlandet syd for Ålesund. Hvis ikke landskabet i området havde været så bjergrigt, ville det måske i dette tilfælde have været nærliggende at bygge

at foretage en ca. 2,5 milliarder kroner stor trafikinvestering (dog, den slags projekter har det med at blive dyrere en projekteret, så de 2,5 milliarder rækker nok ikke?). I stedet for som hidtil at være tvunget til at begive sig ud i et farligt og bølgehærgeret farvand for at nå fra den ene kystby til den anden, har

man nu besluttet at lade skibene sejle lukt gennem et fjeld - fra en fjord til en anden under mere vejrbeskyttede forhold. Nemlig gennem en 1,7 km lang skibstunnel fra 'bunden' af Moldefjorden på den ene side til Kjødepollen på den anden side. Et projekt, som har været på tegnebordet i nu snart mange år, og som nu bliver realiseret under projektnavnet Stad Skipstunnel.

Hvem sagde klaustrofobi?

Stad Skipstunnel bliver den første og største af sin art i verden. Sejlhøjden bliver 33 m, sejlbredden bliver på 26,5 m og sejldybden på 12 m, så det bliver ganske store skibe, som kommer til at kunne sejle igennem. Dvs. at også Hurtigrutens skibe vil kunne benytte skibstunnelen som genvej. Byggetiden forventes at blive ca. 5 år fra projektets byggestart. Rent teknisk er det pla-

nen at begynde tunnelarbejdet inde midt på halvøen, arbejde sig ned til havhøjde og derfra ud mod fjordene til begge sider, men lade det sidste stykke ud til vandet være proppet til med klippe, indtil tunnelen indvendigt er færdig. Til sidst vil så propperne under kontrollerede forhold blive fjernet og vandet vil strømme ind. Hokuspokus, så er det hul færdigt. Og så skulle det efter sigende blive gratis at sejle gennem tunnelen. Fordelene ved skibstunnelen skulle efter eksperternes vurdering være betydelige og mange: Bedre sikkerhed for skibstrafikken, bedre fremkommelighed, genvej, kortere rejsetid, mindre brændstofforbrug, forbedring af områdets infrastruktur osv.

Og mon ikke også dette enstående ingeniørprojekt kan gå hen og blive en spændende turistattraktion? - Man kunne jo eventuelt vælge at lægge turen forbi Ruten Fjellstue.

View med ind-/udsejling til skibstunnelen.

Rapport fra uge 3½ og 4

Tekst og foto: Lilian Andersen

En smuk og lyrisk beskrivelse af en stjerneklar vinternat i Elgtårnet ved Ruten.

En million stjerner i en måneløs nat. Planeten Venus skarpt i syd. Silhouetter af prægtige træer lige uden for køjen. Det er næsten synd at sove, for selvom det er mørkt både inde og ude, er natten ikke sort. Det er stille uden for, og det er koldt. Dyrenes nat er meget lang i januar. Vi mennesker tænker sjældent over, *hvor* lang en vinternat er. Normalt tænder vi bare lamperne i vores små hjem og kan beskæftige os med pligter eller interesser, indtil vi slukker på kontakten ved 22-23 tiden og går til ro.

Måske kommer der snart en elg?

Anderledes i Elgtårnet. Anderledes for dyrene uden for. Her starter den mørke og kolde januarnat ved 17-tiden og slutter ved 8-tiden den efterfølgende

morgen. Det er 15 timers mørke! Det giver tid til refleksion og tid til samtaler. Fra en solcelledrevet lampe får vi lidt lys, mens vi spiser aftensmad i opholdsrummet. Vi har gjort det nemt for os selv: Nogle medbragte salater, noget lækkert pålæg og brød. Dertil en kop varm te. Da vi senere går til ro i hver vores karnap på etagen neden under, er det ikke for at få en nats sammenhængende søvn, for det lader sig næsten ikke gøre. Brændeovnene giver god varme, men de er forslugne, og med nogle timers mellemrum vågner vi på skift og lægger brænde på, for det er minusgrader uden for, og vi vil hellere have lidt natterenderi frem for at stå op den følgende morgen til et koldt tårn. Det knastørre birkebrænde fænger med det samme. En pandelampe er god at have, når man skal op og ned ad trapperne i mørket - og nu man alligevel er vågen, kan man lige så godt besøge toiletet øverst oppe (vi er jo trods alt 50+). Tilbage på sovehylden med panoramavinduerne venter soveposen. Et lille tryk på pandelampen, og det bliver mørkt igen. Jeg læner nakken lidt tilbage og kan se lige ind på grenene af et enormt fyrretræ. Det er så smukt, at jeg ikke rigtig har lyst til at sove. Fra brændeovnen lyder en hyggelig knitren.

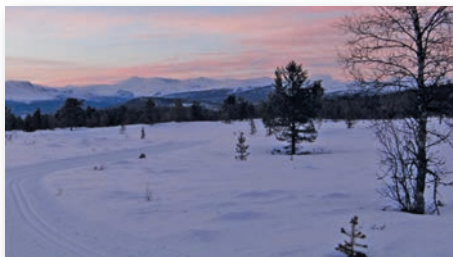
Da dagen gryr, bliver der hurtigt et leben uden for. Fuglene er sultne, og

der er flere ad gangen på foderbrædderne. Mejsler, musvitter og dompapper propper i sig. En lille flok drosselstore fugle, som vi så første gang ved Hulderbu, er også flittige gæster. Vi identificerer først arten efter vores hjemkomst til Danmark: Lavskrige. Mens fuglene spiser uden for, spiser vi morgenmad og drikker dejlig varm kaffe. Vi har alle tre bænket os ved vinduet med den flotteste udsigt for at holde øje med I-ved-hvad. Vi er enige om, at vores ophold i Elgtårnet har været en speciel, stemningsfuld og meget smuk oplevelse. Vi er også enige om, at det ikke gør noget, at vi ikke så en elg. En eller anden gang skal der nok være en heldig Rutengæst, som ser en elg fra Elgtårnet, og som forhåbentlig vil dele sin oplevelse med os andre i dette blad. Ved middagstid tager vi sneskoene på og trasker hjem igen. "Hjem" er den lille hytte. "Vi" er min mand Alex, min ældste søn Martin på 27 år, og jeg selv. Fællesbarnet Bjarke på 17 måtte blive hjemme og passe sit gymnasium på Sjælland. Det er stadig svært (især for moderen!) at undvære ham på Rutenferierne. Fra han var 3 til han var 15, var han med hvert eneste år.

Alex og jeg havde haft nogle dage alene, inden Martin sluttede sig til os mandag i uge 4. Vi havde været lidt bekymrede over den ringe mængde sne og de hyppige plusgrader. Det plejer at være koldere og mere hvidpudret i januar. Men da sneføret ikke var helt optimalt, var vi glade for snesko som supplement til skiene. Vi gik bl.a. en

god lang sneskotur til Bingsbu. Her kunne vi skyde et par genveje, da det ikke var nødvendigt at følge løjpens bugtede spor. Klørerne under sneskoene holdt godt fat i underlaget. Vi kom under højspændingsmasterne og bemærkede, at de faktisk er vildt høje! Imponerende at man har kunnet få alt det stål rejst i sådan et utilgængeligt terræn.

Bingsbu på snesko bliver nok aldrig en bestseller. Det lange glid nedad må man undvære. Men da vi på et tidspunkt blev overhalet af en toptunet skiløber, som ræsedede forbi os på klapprende ski i et hårdtfrosset spor, misundte vi ham ikke. Han havde heldigvis styr på det, og han nåede formentlig hjem til eftermiddagskaffe. Alex og jeg kunne til gengæld nyde solnedgangen og stoppe op for at nyde små detaljer i landskabet, når vi ville. Smukke

Smuk solnedgang.

solnedgange kan vi ikke få for mange af!

Vi er absolut ikke færdige med at gå på snesko. Men næste år håber vi at komme lidt mere på ski igen. Så er der forhåbentlig den mængde sne, der plejer at være, og forhåbentlig flere minusdage end plusdage.

Rapport fra uge 6

Tekst og foto: Hans-Erik Andersen

Fra minus 1 til minus 20 grader og noget om "forstående" mænd.

I 2016 blev jeg kraftigt tilskyndet at afgive rapport, men det skete ej, måske fordi jeg er stædig og stolt natur, så der skulle jeg nok selv bestemme, men måske især fordi jeg som nybegynder 1. dagen faldt hele 8 gange i megen afmagt (klodset), så jeg fik bl.a. en nerve i klemme i ryggen, som et par modne damer fra uge 5 med bl.a. lægebaggrund forsøgte at lindre, men også forudsagde, ville kunne mærkes i ugerne fremover.

Men sådan er det, når man med 30 års alpin baggrund formener at kunne styre et par lånte gamle og for lange ski uden fitkontakt i et par lånte støvler, 1½ numre for store.

Så jeg forsøger at afbøde og undskyldte den manglende indrapportering fra uge 6 i 2016.

I 2017 var der lidt forhåndsbekymring pga. varmegrader og for lidt sne, og først da vi kom til Espedalen, så vi noget sne.

Dog blev skepsissen bragt helt til skamme ved fremmøde på Ruten, idet der 1. dagen var -1 grad faldende til -20 grader i midtugen forinden temperaturstigning og lidt snefald de fleste af dagene (typisk om natten) og dertil ca. 35-40% af tiden sol, især torsdag den 9. februar, hvor vi flokkedes på Bingsbu.

Og vanen tro skulle jeg i sauna og genkendte til min glæde vante stemmer og en "kaglen" fra saunaen allerede da jeg trådte ind af fordøren. Ja, der blev kaglet som "rigtige høns". Det var 5 glade

godt sammen-tømrede mænd, herunder far og søn (der ej løber sammen), og vi nåede helt op på 13 personer den dag. Godt, at vi alene er mænd, så er der da plads til flere ad gangen!

Men et specielt natligt "naturfænomen" måtte afklares, da jeg vågnede

Sne i uge 6 var der jo - selvfølgelig.

nomen" måtte afklares, da jeg vågnede

ved en ligesom stigende kraftig slagmaskine, alternativt næsten tordenbulder indtil det dagedes, at støjen kom fra min ”bedre halvdel”. Ak ja, den hørrelse! (Og Arthur behøver da ej tjekke med bygningsinspektør!). Ja, netop den enormt vedholdende bedre halvdel, Jette, der dagligt efter frokost også altid skal på en eftermiddagstur for at sikre sig sit mål gennem mange år, guld nålen, og mine drillerier med, at en snarlig 70 årig dame kun kan opnå en sådan, fordi hun må være ”talmagiker”, afvises ganske!

Så er det lige tid til et spil kort.

Bemærk, hvorledes denne dames vedholdenhed og tro på sig selv kan udmønte sig i at få undertegnede til (umiddelbart forinden sengetid) tilmed to gange at tjekke skabe, skuffer, under sengene, og under skarpe lyskegler og så under madrassen, på badeværelset, i diverse tøjdynger m.m. omkring et par

særlige briller, som blev brugt umiddelbart forinden badning og nu vist var pist væk! (og to par andre briller i værelset var det med bestemthed ikke). Nogen måtte have været på spil, fordi der var ingen tvivl. Hun havde lige brugt netop dem! (Undertegnede lovede næste morgen at tjekke i sneen udenfor vort vindue for dog at få lidt nattero).

Næste morgen løste Havelund og Niels Tovbro mysteriet, idet netop disse ”særlige briller” forefandt gemt ved en kuglepen og Jettes navnepapir i skikælderen!

Og ”My Ladys” svar: Nåe ja, det var jo så de andre briller, jeg havde på i badeværelset!?

Hvad vi ”forstående” mænd dog kan udsættes for!

Vi mænd håber blot på nogen forståelse! Og så ses vi såvel i uge 6 – 2018 som til jubilæumsturen!

Berits ungpigehytte.

Rapport fra uge 8

Tekst og foto: Anne Skodborg

Hundeklipning med øludskænkning? Og 3 gange Bingsbu med hver sin returløje til Ruten.

Fredag aften ved 23-tiden programmerede vi GPS'en til at lede os til Espedalen og ikke mindst Ruten Fjellstue. Hvert år er det spændende at se, hvor langt nordpå vi når, før der ligger sne. I år nåede vi til Oslo, og selv her var sneen sparsom, men da vi nærmede os Lillehammer, kunne vi ånde lettede op, for der var pæne snemængder og i hvert fald rigeligt til os.

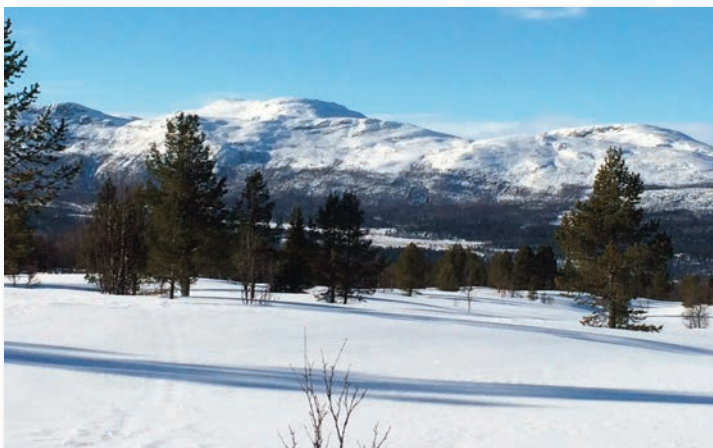
Jeg brækkede anklen i maj 2016 og fik den opereret i september 2016, så jeg tilbragte i alt 7 måneder på krykker og slap først for dem i julen 2016, derfor var jeg meget spændt på, om jeg overhovedet kunne stå på ski, men alle mine bekymringer blev heldigvis gjort til skamme, for det viste sig ikke at være et problem, heldigvis!

Gensynsglæden med Freia var stor, og vi var dårligt ankommet, før Daphne lige ville spørge, om vi skulle klippe Freia, for så ville hun gerne kigge på.

Selvfølge! havde vi trimmebord, kamme og sakse med, så tirsdag eftermiddag stod den på hundeklip i bordtennisrummet, det endte med at blive lidt af et tilløbsstykke, så måske skal Arthur overveje at tage entré og udskænke øl.....

I år valgte vi at holde os til de velkendte løjper og ikke vove os ud i lidt mere udfordrende terræn, og det var vist meget godt, der var jo ingen grund til at tage chancer med min ankel.

Lørdag formiddag gik turen traditionen tro til Hattdalsæter i superflot vejr, og vi nød alle 3 atter at have sne under skiene. Et enkelt sted var der is i sporet,

Flot panorama i uge 8.

og det skulle senere på ugen komme til at volde lidt problemer for Christian.....

Hele 3 gange nåede vi til Bingsbu, hvil-

ket jo giver mulighed for alle 3 løjper hjemad (Sprenpiggen rundt, nenedom Springet og den lige vej), og vi fik prøvet dem alle 3 og er enige om, at der er noget for enhver smag.

Fodtur til Elgtårnet tur/retur.

Fredag formiddag besluttede vi os for endnu en tur til Hattdalsæter i kombination med Troldeløjpen og Ronja, vejret var dejligt med sol og blå himmel. Humøret var højt, lige indtil vi nåede det famøse sted med is, for nu var der lavet noget, der lignede en snevold henover isen og dermed også på tværs af løjpen. Christian tog den ned af i fuld fart og hamrede skispidserne ind i det, han troede var en vold af sne, men det viste sig at være is, så han blev pludselig lidt stille og blev bare liggende for at få luft igen, alt imens Ida og jeg havde meget svært ved ikke at grine, for det så godt nok sjovt ud.

Christian var godt og grundig øm og lettere forslået, så eftermiddagen blev brugt på en udflugt til Elgtårnet, som vi havde betragtet fra vores bord i spisesalen hele ugen. Vi valgte at tage den på gåben ned igennem skoven, og godt for det, det var nok ikke gået med ski på. Oppe fra tårnet kunne vi dog se den fine løjpe, der er anlagt på den anden side af søen og over til Elgtårnet, så den må vi prøve næste år., Vi kan jo altid tage skiene på nakken op igennem skoven på tilbagevejen.

Vi har hørt meget om Elgtårnet, og vi har også takket være Facebook fulgt med i byggeriet, så det var spændende at opleve det på nært hold. Det var imponerende smukt tømrer- og snedkerarbejde, og jeg kunne ikke lade være med at forestille mig, hvordan det mon er at tilbringe en nat i tårnet, hvor elgene kommer forbi og i det hele taget være så tæt på naturen. Forhåbentlig får jeg chancen på et tidspunkt.

I skrivende stund er vi så småt i gang med at planlægge næste års uge 8-tur til Ruten Fjellstue, og vi glæder os!

Fantasifuldt træsnit.

Rapport fra uge 9

Tekst og foto: Steffen Emil

Selv Berits dejlige pandekager kunne ikke fylde batterierne.

Vejret op til årets skiferie på Ruten blev fulgt med spænding. YR havde i vinterens løb vist, at der havde været dage med røde tal. Det kan hverken virksomheder eller skiløbere lide. Da tiden nærmede sig, så det rimeligt ud. Fra midten af uge 8 og hele uge 9 så det nu ud til at blive blå tal.

At det skulle blive vinter i Danmark, da vi skulle til at tage afsted, var ikke forventet. Erantis, vintergækker og krokus havde blomstret i mindst en uges tid.

Fredag den 24. kørte vi hjemmefra. Det var et fantastisk syn at køre gennem skovene mod Helsingør. Træerne var pyntede efter alle kunstens regler. Vi skulle over Hallandsåsen, før vejene var rene. Flot tur i solskin nordpå til Eidsvoll, hvor vi skulle overnatte.

Lørdag startede vi i sol, men da vi nåede Ruten, småsneede det. Det fortsatte det meste af eftermiddagen, men Ronjaløypen var meget fin med det lille drys nysne.

Mange af de 'gamle' gæster er vendt tilbage, nye er kommet til. Helt usædvanligt er her også hollændere og en enkelt tysker.

Indtil tirsdag har vejret vist sig fra den pæne side, sne om natten, morgenfriske Arthur har sørget for løjperne, så de er klar til ture i solskin.

I dag skulle blive anderledes. Arthur

var morgenfrisk, Troldeløypen var ved at blive kørt, mens vi spiste morgenmad, men det var ikke til at se, da vi lidt senere, i kraftigt snevejr, kom afsted. Det varede ikke længe, så begyndte det at klampe. Det var ikke nogen nem tur. Selv Berits dejlige frokost, med pandekager, kunne ikke fylde batterierne, så det blev ikke til nogen eftermiddagstur i dag.

Sneen pyntede på det hele, løjperne blev kørt endnu engang, og skiføret er til at have med at gøre. Det er blevet koldere igen med nattemperaturer under -10°C, dagtemperaturen lige under frysepunktet.

Eltårnet skulle besigtiges, vi valgte gåturen ned gennem skoven. Det er et flot bygningsværk, og efter turen op ad de stejle trapper havde vi en imponerende udsigt over området.

Torsdag og fredag blev nogle meget flotte dage med høj sol og fint skiføre. Vi var Sprenpiggen rundt, Tonebu var varmet op, og andre havde valgt længere dagture. Der var god plads om frokostbuffet'en.

Lørdag stod vi op til gråvejr og let snefald. Uge 10 gæsterne får lige et drys til at gøre løjperne perfekte igen.

Vi havde let sne hele vejen til Oslo, men det gav ingen problemer. Videre sydpå gråvejr og regnvejr syd for Gøteborg. Efter 12 timer var vi hjemme igen til gråvejr og blæst.

*Spor i sneen.
Leg i sneen.*

Rapport fra uge 11

Tekst og foto: Trine Conradsen

**En dejlig uge på Ruten Fjellstue
arrangeret af Ole Bertelsen.
Bedre kan det vist næppe blive.**

Et par dage før uge 11 tror jeg vi alle 15 begyndte at pakke det varme tøj og skiudstyr og glæde os - vi skulle flyve til Oslo og derefter med bus til fjeldstuen. De fleste af os havde været der om sommeren og vidste, at alt var såre godt - det eneste, vi kunne være lidt bekymrede for, var vejret.

Bekymringerne blev næsten gjort til skamme: På fjeldet var løjperne fine og ordnede, ingen problemer, i dalen var det måske knap så godt - vi kunne have ønsket os mere sne og vedvarende frost.

Dejlige dage og skiture blev det alligevel: Vi var et hold, hvor nogle var uøvede og andre kendte glæden ved ski og sne - så hen over ugen delte vi os lidt op, og et par stykker meldte sig til en skitime med en lærer fra Dalseter - plove, holde balancen, vægten på dal-skien, ned i knæ osv. - Der er meget at lære, hvor de øvede siger: Du skal bare.....

Ole havde berettet om den herlige og velsmagende frokost, så de fleste meldte sig til at komme hjem kl. 12. Jeg smurte en madpakke - jeg kan slet ikke forestille mig at gå inden døre, når føret er til det ude.

Kl.14 var vi klar igen - til op og ned ... ud og ind . Området omkring Ruten er jo dejlig varieret. Der er skov og næsten lige ud, der er ned, ned, ned, og der er op, op, op på fjeldet i lange bløde løjpespor, hvor man kan få lov at strække ud, og udsigten er vidunderlig - lang og skinnende hvid.

Et par af dagene gik fællesturene først op. Op til udgangspunktet for de lidt længere fjeldture - en lidt anstrengende tur kunne det være, når Berits gode frokost skulle falde på plads - og så rundt i nogle fine varierede fjeld- og skovterræner, hvor lærdommen fra skitimen blev øvet.

Ned gik det også en dag, en noget krævende tur, synes jeg. Der var ikke megen sne, glat var det, og lårmusklerne måtte stå for, men ned kom vi uden ulykker, og så gik turen langs

søen, smukt endnu engang med klipper, små broer og et fint skovterræn. Nogle kilometer senere vendte vi om og så gik det mere end op - jeg havde feber - jeg syntes vist, at det var værre end virkeligheden - vejen havde næsten ingen ende, men vi endte ved Elgtårnet, som selvfølgelig skulle ses igen -

Trylleri med solens lys.

imponerende og flot - jeg havde været der om sommeren og sprang over - sengen ventede.

Panorama fra Peer Gynt vejen.

Jeg kan bedst lide at løbe i fjeldet med de store udsigter, og der kom vi også flere af dagene. En dag gik turen til Bingsbu-hytten, der var dejlige og sjove bakker, hvor ens plove-kunnen blev prøvet af. Meget desværre måtte jeg melde fra grundet feber, den dag turen gik Bingsbu rundt. De hel-

dige kunne fortælle om store vidder, sol over fjeldet og mageløse udsigter - ØV, at jeg ikke kom med på den tur - jeg håber på revanche til vinter (i samme slags fine vejr - om vejrguderne vil det). I stedet blev det til en gåtur på mine snesko, og det kan varmt anbefales. Ud kommer man i roligt tempo, og man kan komme steder, hvor det vil være betænkeligt med ski på.

Dagene flyver som bekendt i godt selskab og på et dejligt sted i et smukt område. Nu hedder det dagene, men aftenerne var også hyggelige - fjeldstuerne er smukke og forplejningen i

top. Én af aftenerne kunne man melde sig til ølsmagning hos Arthur, fornøjeligt og lærerigt (for sikke megen forskellig øl til forskelligt brug). Man kunne også dyppe sig i en tønde, hvor Arthur havde varmet vand op - det så sjovt ud, da 4-5 skimennesker halvnøgne gik over sneen og krøb op i varmen - aah og ååh, lød det fra de små ansigter, som tittede op over tønden.

Og så .....

Hjem skal man jo, og det kom vi uden problemer – og jeg kan kun sige, at jeg glæder mig til næste år på Ruten Fjellstue.

Godt på vej til Bingsbu.

Olstappen - elgfangst og fiske gjennom flere tusen år

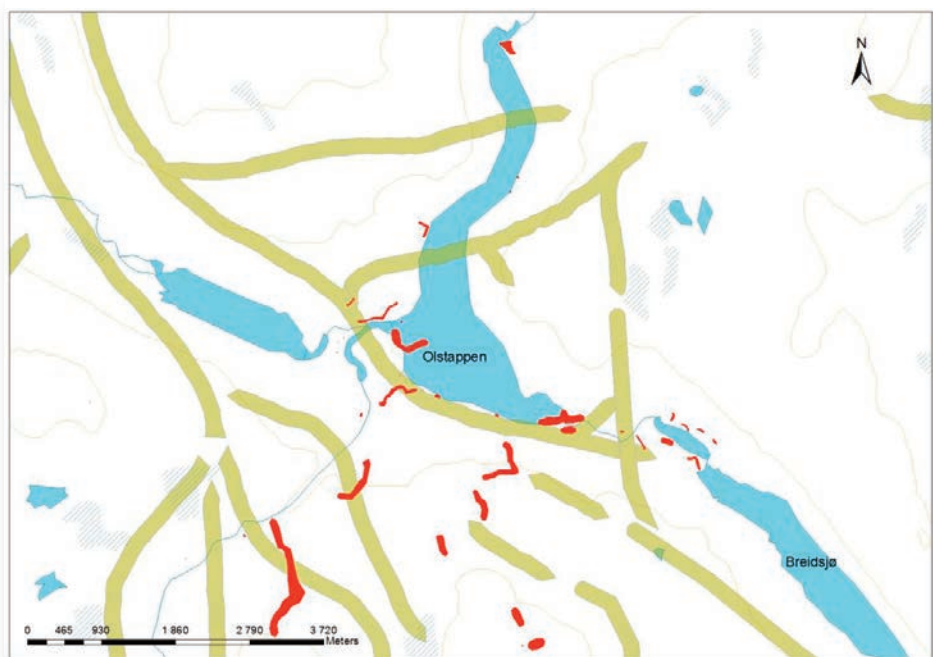
I fire år, fra 2013-2016 ble det gjennomført omfattende arkeologiske undersøkelser i Vinstravassdraget. Det omfatter området Bygdin i Jotunheimen til Olstappen i Skåbu langs Jotunheimvegen. Norsk Maritimt Museum konsentrerte sine undersøkelser rundt temaet ferdsel og bruk av båt. Kulturhistorisk museum og Oppland fylkeskommune samarbeidet om temaer knyttet til jakt og fangst av storvilt.

Olstappen er det østligste og lavestliggende vatnet i Vinstravassdraget. Det ligger på ca 600 m.o.h. og er som resten av vassdraget regulert. I sørenden har elva Espa sitt innløp, mens elva Vinstra har innløp på vestsida av vannet i det breieste partiet. Her har Olstappen også kontakt med vatnet Slangen i vest. Det er i den nordlige enden at vatnet har utløpet til kraftanlegget og elva Vinstra fortsetter mot tettstedet med samme navn. Det naturlige landskapet rundt vatnet er variert og bruken av landskapet varierer også. Det går elgtrekk langs flere sider av vannet og det er registrert fangstanlegg flere steder, med stor konsentrasjon i midtdelen og sørenden. De siste års arkeologiske undersøkelser har ført til funn av flere boplasser i midtdelen og sørenden av vatnet. Ved Olstappen er det boplassene ved innløpet av Vinstra som har vært i fokus. En av boplassene her har gitt dateringer av brent elgbein til

8000 f.Kr., en svært tidlig datering som viser at dette må ha vært en av de første stedene som ble benyttet av folk etter siste istid.

Elgtrekk markert i grønt og fangstanlegg og boplasser markert i rødt. I den nærmere beskrivelsen som følger blir vatnet delt i en nordlig del, en midtdel og en sørlig del. Dateringen av brent elgbein til 8000 f.Kr. setter Olstappen på kartet både nasjonalt og internasjonalt. Å kunne bevise elgjakt 10.000 år tilbake i tid er unikt!

Langs den nordlige "armen" er det lange partier med meget bratt landskap både på østsiden og vestsiden av vatnet. Spesielt i vest er det partier hvor det er svært bratt berg uten vegetasjon rett ned til vannkanten. Andre partier er slakere og her er det gjerne dyrka mark. Det er kun registrert ett kulturminne på vestsida av den nordlige "armen", det er et fangstanlegg med 5 fangstgroper. I tillegg til dette skal det ha vært to jernvinneanlegg lengre nord i armen, men dette skal ha blitt fjernet ved nydyrking på henholdsvis 50- og 60-tallet. På østsiden av denne armen er det ikke dyrka mark, men skog. Her er det stort sett en liten flate ned mot vatnet. Helt nord ska det ha vært fangstanlegg med groper og ledegjerder som ble fjernet på 60-tallet. Noe lengre sør er det registrert et jernvinneanlegg og videre sør er det funnet to fangstgroper som ligger helt ned mot ero-

sjonskanten og som trues av ødeleggelse. Langs østsiden av den nordlige armen har en fangstgrop blitt gravd ut i sammenheng med Vinstravassdragsprosjektet. Det ble gravd "et kakestykke" for å undersøke gropas form og ta ut prøve fra markoverflaten da volen ble dannet. Dette kan gi en datering på gropa.

Det er på vestsiden av det bredeste partiet av vatnet at det er registrert flest kulturminner ved Olstappen. I området hvor elva Vinstra har sin munning har det vært stor aktivitet i mange perioder. Her er landskapet flatt og det har vært kledd med skog, før erosjonen har ført til at skogen er borte over store områder. Erosjonen har avdekket flater med kulturminner fra steinalder, bronsealder og jernalder. Senere års utgrav-

ninger har ført til funn av jernvinneanlegg, fangstgroper og boplasser. Det er på sørsiden av elvemunningen at mesteparten av de eldste kulturminnene befinner seg, selv om det finnes noe også på den nordlige siden. På den nordlige bredden av utløpet har vi nyere tids kulturminner fra aktiv industri ved Olstappen. Det siste industrielle foretaket her var ei sag drevet av Fron Almanning, som var i drift helt til 2014. Det driftes en campingplass på Hølmyra ved bredden av Olstappen. Her var det tidligere et gårdsbruk med samme navn. Det er i dette området at det arkeologiske prosjektet Vinstravassdraget har hatt noen av sine større undersøkelser. Spesielt spennende er utgravningen av boplasser med svært gamle dateringer. Det er lokaliteten

Arthur fortæller om gamle fangstfælder ved Olstappen.

kalt Olstappen som har de eldste dateringene av brent elgbein til 8000 f.Kr. De brente elgbeina er funnet i så stor konsentrasjon og med så mye kull og skjorbrent stein at man kan si at det kommer fra en menneskelig aktivitet. Høyst sannsynlig er det brent bein etter matlaging eller etter brenning av kadaver etter at kjøtt, skinn og andre nyttige deler er fjernet. Det er ikke tidligere kjent så gamle dateringer av brent elgbein og dette setter Olstappen i en helt spesiell posisjon både nasjonalt og internasjonalt.

I sammenheng med Olstappen er det viktig å være klar over den enorme erosjonen som pågår der fra år til år. Reguleringen av vassdraget påvirker alle vannene, men på grunn av topografien går det spesielt hardt utover landskapet rundt Olstappen. Det finnes flere eksempler rundt vatnet hvor kulturminner

er helt under vatn eller erosjonen delvis har ”spist” opp kulturminnet som ligger og dupper i vannkanten noen måneder hvert år. Dette gjelder også noen fangstgroper som ligger på østsida av vatnet. I den østligste ”armen” kommer elva Espa ut i Olstappen. I dette området er det ikke så bratt og høyt rundt vatnet, men flere flater med skog og berg. Ved Grytberget i sørøstenden av vatnet, er det jernvinneanlegg som i dag ligger under vatn, det er også fangstgroper som ligger under vatn store deler av året. Det har vært gunstig å få en samlet oversikt over de kulturminnene som er direkte truet av erosjonen slik at man har kunnet ta en samlet vurdering av kulturminnene og hva som skal til for å dokumentere dem for framtiden.

Dette er uddrag af en rapport forfattet af Hildegunn Maria Haanes Ruset, arkæolog.

Rapport fra web-masteren

Tekst: Svend Gundestrup - Foto: Stine Jensen

<http://www.rutenskiklub.dk>

I skrivende stund har 106.137 været inde at besøge hjemmesiden siden dens start tilbage i 2006; - for 1 år siden havde der været 88.651 besøgende.

Desværre mangler der nogle billeder fra vinteren 2013+2014, så hvis du ligger inde med nogle, så send dem til webmasteren. Der er også uploadet 312 fotos i 2017.

Der er sket løbende opgraderinger af hjemmesiden, ikke kun sikkerhedsmæssigt, men også i forhold til optimering af hastighed.

Jeg vil igen opfordre alle til at indsende ideer, materiale, billeder eller lignende til webmasteren, så hjemmesiden fortsat kan vokse.

Med venlig hilsen og tak
Svend Gundestrup/Webmaster
svend@gundestrup.dk

*På vej ud over de herlige snevidder i uge 8 - i retning
mod Sprenpiggen og Bingsbu.*

Ruten-bånd

Gennem 50 år har dette skrift nu fungeret som et ubrydeligt bånd mellem Ruten Skiklub, klubbens medlemmer og Ruten Fjellstue. Ak ja - henrundne tider. Derfor er der en god grund til netop her at bringe indholdet af det første skiblåd fra 1968 - den rene og skære nostalgi:

Efter at have bragt i erfaring, at der i Norge findes en række skiklubber i direkte tilknytning til enten fjeldstue eller hotel, samledes en række Ruten-venner d. 18. april 1968 hos Per Sørum med det formål at drøfte oprettelsen af en lignende klub på eksklusiv basis for nogle af de Ruten-gæster, som viser en speciel interesse for fjeldet, gennem denne interesse har lært at elske fjeldet både til glæde for sig selv og for andre, og samtidig er trofaste Ruten Fjellstue gæster.

Ved det første møde var følgende til stede: *Jette Hecht-Johansen, Willy Brandt, Susanne Rasmussen, Per Sørum, Jens Hecht-Johansen, Knud Hedegård.*

Interessen var så stor, at man straks besluttede at indkalde til et orienterende møde hos Jette Hecht-Johansen for 15 Ruten-venner (med veninder) d. 20. april 1968.

Willy orienterede om, hvordan en ski-klub opbygges og fungerer.

Det besluttedes at lade mødet fungere som en stiftende generalforsamling for Ruten Skiklub, og følgende formålsparagraf blev vedtaget:

Ruten Skiklub (foreløbigt navn) er en

ski- og selskabsklub for trofaste Ruten Fjellstue-gæster med det formål at skabe et snævrere samarbejde mellem Ruten Fjellstue og fjeldstuens gæster til gavn og glæde for begge parter. Klubbens medlemstal er indtil videre begrænset til 17 danske venner plus familie med mulighed til udvidelse af medlemsantallet til max. 25 medlemmer på et senere tidspunkt. Ved en eventuel udvidelse af medlemsantallet bør andre udenlandske Ruten Fjellstue venner kunne komme i betragtning.

Eventuelle nye medlemmer skal anbefales af mindst to af klubbens medlemmer som skriftligt indgiver ansøgning om optagelse til klubbens bestyrelse.

Den foreløbige bestyrelse består af: Jette Hecht-Johansen, formand, Susanne Rasmussen, sekretær, Knud Hedegaard, kasserer, Per Sørum, redaktionen, Jens Hecht-Johansen, redaktionen, Sven Tuxen, suppleant, den til enhver tid fungerende skilærer på Ruten Fjellstue, p.t. Willy Brandt.

Den fungerende skilærer på Ruten Fjellstue er permanent medlem af bestyrelsen. Klubbens medlemmer bør så vidt mulig være fordelt på hele vinter-sæsonen.

Løst og fast om Ruten Fjellstue før og nu

Ruten Fjellstue åbnede sine døre for turister i påsken 1938. Dengang hed stedet Brendseter, og det velklingende navn "Ruten Fjellstue" kom først i 1951.

De første påskegæster blev hentet i Skåbu, og derfra gik det med hest og slæde ad setervejen frem til fjellstuen. Setervejen er den vej, som på løypekortet er mærket orange og gul til Skåbu. Bilvej fandtes ikke, den kom først i 1950.

Det var sytten glade fjellturister som indtog fjellstuen den første gang. De havde fuld pension og betalte fem kroner pr. dag for det hele. Fem kroner – og det var før moms. Det var tider den gang.

Man startede arbejdet på fjellstuen ved femtiden om morgenen. Alt vand måtte hentes i en brønd et stykke vej fra stedet. Vandet skulle varmes op af fjellstuens ledelse før gæsterne stod op om morgenen, ved hvilken lejlighed mangen hyggelig snak kom i gang. Ved halv otte-tiden var gæsterne samlet som en stor familie rundt om det veldækkede morgenbord og senere på dagen blev frokost og middag serveret i samme stil. Om aftenen samledes man rundt om pejsen og fortalte historier i bedste seterstil.

De første turister på fjellstuen var norske. Men efterhånden som årene gik, blev stedet populært også for danskerne og svenskerne. Tilgangen var

stor og udvidelser måtte der til. I dag har Ruten Fjellstue lidt over 40 senge, men stilen er beholdt fra gammel tid – stilen med sit dejlige familiepræg, blot er familien nu meget større.

Jakob fortæller, at klientellet i sidste vintersæson fordelte sig på 53% danske turister, 35% norske og 12% svenske. Videre fortæller Jakob, at han vil forsøge at holde samme pensionspris for næster vintersæson, nemlig halvtreds kroner. Jul- og påskeprisen bliver tres kroner. Alle priser er med alt iberegnet.

På forespørgsel om planer fremover oplyser Jakob, at han vil fortsætte moderniseringen af værelserne, udvide kontoret, og forbedre badstuen i første omgang. Han er også stærkt interesseret i at forbedre tjenerboligen. Også projekter på lidt længere sigt interesserer Jakob meget stærkt. Der er f.eks. ønske om en lille bygning i forbindelse med både fjellstue og skibakke. Noget fast foreligger selvfølgelig ikke endnu, men Jakobs ide er en bygning, hvor der i stuen serveres forfriskninger til skiløberne og hvor børnene får opholds- og legerum. Taget skulle indrettes som solterrasse.

Vi iler til med alle gode ønsker for et sådant projekt og ser os allerede siddende på solterrassen med vor "håndbajer", mens børnene boltrer sig i stuen neden under.

Fra den skisportslige front kan det oplyses, at Ruten Fjellstue har taget konsekvensen af, at tovet til skitrækket gik itu nogle gange. Motoren er hævet, og

alle trisserne er forsynet med specielle skrabere som holder sne og is borte. Desuden er der anskaffet reservetov. Hertil kommer, at et nyopsat skilt forklarer, hvordan ”styrtløbskørerne” skal forholde sig i trækket. Fjellstuen er særdeles glad for den forståelse, gæsterne har vist denne instruktion.

Sidste år blev der foretaget omfattende afmærkning af skiløyperne, og dette arbejde vil blive sat i gang igen. I første omgang er det tanken at afmærke en rute fra Frederiksseter ind i fjeldet, og da helst også rundt om fjeldet. Vi håber at lykken er med os, og at dette arbejde allerede er udført til vintersæsonen.

Jakob kan for resten fortælle, at der er fuldt optaget i julen-nyttår og i påsken. Samtidig er der optaget sidste uge i februar og de tre første uger af marts. I de resterende uger er der endnu nogle pladser tilbage, så der er stadig håb.

I julen 1967 blev en ny form for skimærke indført på Ruten Fjellstue. Det er et distancemærke, hvor bronze gives for en samlet distance på 100 km, sølv for 250 km, og guld for 500 km. Dette mærke er indstiftet af ”Foreningen til skiidrættens fremme” (i daglig tale: ”Skiforeningen”), som kræver streng kontrol af præstationerne ved stempling.

Interessen for dette mærke var stor allerede sidste sæson, og der blev uddelt mange broncemærker samt et enkelt i guld. Denne flotte præstation blev ydet af Jette Hecht-Johansen endog andet år i træk. Da skiforeningen fik nys om

dette, sendte man den unge dame en speciel hilsen med gratulation. Vi tilslutter os og håber, at Jette vil fortsætte til i alt 5xguld, hvilket vil indbringe en meget flot pokal, en pokal, som endnu ingen dansker har opnået at få.

Skiforeningen oplyser, at der i sæsonen 1966-67 blev aflagt 48 prøver til skimærket af danske turister, heraf fire i guld. For sidste sæson foreligger endnu ingen rapporter, men tallet er sikkert mangedoblet, da flere hoteller har fået adgang til mærket.

Et af klubbens medlemmer, Helge Fischer, Korsør, har konstrueret en rygsæk, som egner sig ypperligt til fjeldbrug. Den er meget let, sidder godt på ryggen, og kan spændes ud eller ind alt efter hvor meget man skal have med. Fischer fortæller, at denne rygsæk kan fås i de fleste sportsforretninger, og prisen er meget fordelagtig, i underkantgen af 70 kroner.

Fischer, som er indehaver af sportsfirmaet Guldsman import & engros i Korsør, har også fundet frem til et par snebriller, som kan placeres udenpå en almindelig brille. Denne type blev afprøvet med et virkelig godt resultat, og brillen er til salg i sportsforretninger.

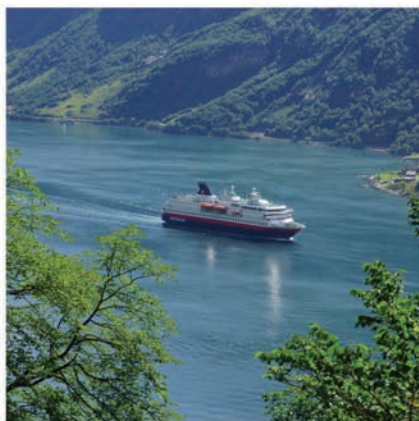
Klubben er meget interesseret i stof til denne avis, både fra medlemmer og fra andre Ruten-venner. Der er sikkert mange, som ligger inde med interessant stof. Kom frit frem, men gør det skriftligt – vi gentager skriftligt – til: Redaktionen v/Per Sørum. (I sæsonen også til skilæreren på Ruten Fjellstue).

Et stort tillykke til fødselarerne med de 2 x 50

NORSK REJSEBUREAU

Sommer Vinter Nordlys Hurtigruten

Norsk Rejsebureau siden 1909
www.norskrejsebureau.dk

Norsk Rejsebureau
Frederiksberggade 10
1459 København K.
Tlf. 33 12 45 65
norsk@norskrejsebureau.dk